

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o vrednotenju in priznavanju izobraževanja

BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o vrednotenju in priznavanju izobraževanja (Uradni list RS, št. 87/11, 97/11 – popr. in 109/12) se 3. člen spremeni tako, da se glasi:

»3. člen
(mednarodne pogodbe)

Določbe tega zakona se pri vrednotenju izobraževanja in v postopku priznavanja izobraževanja smiselno uporabljajo tudi v primeru sklenjenih mednarodnih pogodb s področja priznavanja izobraževanja, ki zavezujejo Republiko Slovenijo.«.

2. člen

Besedilo 7. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Za izdajo mnenja iz 6. člena tega zakona lahko pri ENIC-NARIC centru zaprosi prosilec oziroma prosilka (v nadaljnjem besedilu: prosilec), ki je lahko imetnik listine o izobraževanju ali fizična ali pravna oseba, ki predloži soglasje imetnika listine o izobraževanju.

(2) Dokumentacijo, ki jo je treba priložiti vlogi, določi minister oziroma ministrica (v nadaljnjem besedilu: minister), pristojen za visoko šolstvo.

(3) Kadar ENIC-NARIC center ugotovi, da je vloga nepopolna oziroma pomanjkljiva, pozove prosilca k njeni dopolnitvi, določi rok za dopolnitev in prosilca hkrati seznanj, da se postopek vrednotenja konča, če prosilec zahtevane dokumentacije ne predloži do postavljenega roka. Kadar prosilec ne predloži zahtevane dokumentacije, v enem mesecu po poteku roka prejme obvestilo, da je postopek končan.

(4) Kadar ENIC-NARIC center na podlagi popolne vloge prosilca, drugih virov informacij in poizvedb pri pristojnih institucijah v državi izvora izobraževanja ugotovi, da ne more izdati mnenja zaradi neodzivnosti pristojnih organov ali neskladja med uradnimi informacijami in informacijami iz dokumentacije prosilca ali drugih nejasnosti v zvezi z izobraževanjem imetnika listine, se postopek v enem letu od popolne vloge konča in prosilca z obvestilom seznanj o razlogih.

(5) Kadar oseba s priznano mednarodno zaščito oziroma prosilec za mednarodno zaščito v Republiki Sloveniji, oseba z začasno zaščito v Republiki Sloveniji ter oseba s priznanim statusom repatriirane osebe in njihovim ožjim družinskim članom, ki jim je bila priznana pravica do repatriacije v Republiko Slovenijo, zaradi višje sile ne more v celoti dopolniti svoje vloge, ENIC-NARIC center izda dokument, v katerem opiše izobraževanje imetnika listine v državi izvora in poda splošno informacijo o primerljivosti tujega izobraževalnega sistema s slovenskim izobraževalnim sistemom. Dokument se izda v roku dveh mesecev od pridobitve zadostnih informacij. Če na podlagi priloženih listin oziroma razlogov iz prejšnjega odstavka, dokumenta iz tega odstavka ni mogoče izdati, se postopek konča in prosilca v dveh mesecih od pridobitve zadostnih informacij z obvestilom seznanj o razlogih.

(6) ENIC-NARIC center izda prosilcu mnenje iz 6. člena tega zakona v dveh mesecih od prejema popolne vloge.

(7) Kadar se zahteva vrednotenje izobraževanja iz tretjega in četrtega odstavka 5. člena tega zakona ali ko ne gre za izobraževanje, ki se izkazuje z listino o v celoti opravljenem izobraževanju iz drugega odstavka 5. člena tega zakona, ENIC-NARIC center vrne dokumentacijo in prosilca z obvestilom seznaniti, da takšno izobraževanje ni predmet vrednotenja v skladu s tem zakonom. Obvestilo se izda v dveh mesecih od popolne vloge oziroma od pridobitve zadostnih informacij, da ne gre za izobraževanje, ki je predmet vrednotenja.

(8) Kadar se zahteva vrednotenje izobraževanja, ki se izkazuje z listino o izobraževanju, ki je že bilo vrednoteno, ENIC-NARIC center prosilca z obvestilom seznaniti, da izobraževanje ni predmet vrednotenja, razen če prosilec predloži nove informacije v skladu s tretjo, četrto, peto in šesto alinejo prvega odstavka 8. člena tega zakona, ali v primeru, če se predpisi s področja izobraževanja v Republiki Sloveniji spremenijo v tolikšni meri, da vplivajo na drugačen izid postopka vrednotenja izobraževanja, kadar informacije o primerljivosti izobraževanja iz osme alineje prvega odstavka 8. člena tega zakona v mnenju niso bile podane.

(9) V postopku vrednotenja izobraževanja se dokumenti vročajo prosilcu priporočeno s povratnico. Vročanje dokumentov v elektronski obliki poteka v skladu z zakonom, ki ureja splošni upravni postopek.

(10) Kadar se v mnenju, obvestilu ali dokumentu s popisom izobraževanja ugotovi očitna pisna ali številčna napaka ali pomota, ENIC-NARIC center po uradni dolžnosti ali na predlog prosilca sam ustrezno popravi napako ali pomoto tako, da izda novo, popravljeno mnenje, obvestilo ali dokument s popisom izobraževanja, s katerim nadomesti prejšnje mnenje, obvestilo oziroma dokument.«.

3. člen

V 9. členu se v drugem odstavku beseda »četrtem« nadomesti z besedo »šestem«.

4. člen

Besedilo 19. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Imetnik tuje listine o izobraževanju, ki si je pridobil tuji naziv višje strokovne izobrazbe oziroma tuji strokovni, znanstveni ali umetniški naslov (v nadaljnjem besedilu: tuji naslov), tega in njegovo okrajšavo uporablja v Republiki Sloveniji v izvorni obliki v skladu s predpisi države izvora listine o izobraževanju oziroma v njegovi transkripciji. Tuji naslov in njegova okrajšava se ne prevajata v slovenski jezik.

(2) Prejšnji odstavek se uporablja tudi za tuje poimenovanje stopnje izobraževanja ali izobraževalnega programa, ki se v državi izvora uporablja smiselno enako kot naziv višje strokovne izobrazbe oziroma strokovni, znanstveni ali umetniški naslov v Republiki Sloveniji.«.

5. člen

Besedilo 20. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(1) V postopku vrednotenja izobraževanja se v skladu s 3. členom Konvencije o odpravi potrebe legalizacije tujih javnih listin (Uradni list FLRJ – Mednarodne pogodbe, št. 10/62) in tretjim odstavkom 14. člena Zakona o overitvi listin v mednarodnem prometu (Uradni list RS, št. 9/17; v nadaljnjem besedilu: ZOLMP-1) ne zahteva legalizacije tujih listin o izobraževanju.

(2) V postopku vrednotenja izobraževanja se lahko preveri verodostojnost listine o izobraževanju pri izdajatelju listine o izobraževanju oziroma pristojnem organu države izvora listine o izobraževanju. V primeru preverjanja verodostojnosti se lahko zahteva legalizacija v skladu s prvim odstavkom 14. člena ZOLMP-1.«.

6. člen

V 21. členu se v drugem odstavku beseda »petega« nadomesti z besedo »sedmega«, za besedo »člena« pa se dodata besedi »tega zakona«.

V tretjem odstavku se za besedo »tretjega« dodata besedi »in sedmega«.

Na koncu petega odstavka se pika nadomesti z vejico in se za četrto alinejo dodajo nove peta do osma alineja, ki se glasijo:

- »- osebe s priznano mednarodno zaščito in prosilci za mednarodno zaščito v Republiki Sloveniji,
- osebe z začasno zaščito v Republiki Sloveniji,
- osebe s priznanim statusom repatriirane osebe in njihovi ožji družinski člani, ki jim je bila priznana pravica do repatriacije v Republiko Slovenijo in
- imetniki slovenskih listin o izobraževanju.«.

Šesti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(6) Status upravičenca iz prejšnjega odstavka se dokazuje:

- iz prve, druge in tretje alineje s pravnomočno odločbo pristojnega organa,
- iz četrte alineje s potrdilom Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje, da se oseba vodi v evidenci brezposelnih oseb, ki ni starejše od 14 dni,
- iz pete alineje z dokazilom o statusu osebe s priznano mednarodno zaščito oziroma dokazilom o prosilcu za mednarodno zaščito v Republiki Sloveniji, ki ga izda ministrstvo, pristojno za notranje zadeve,
- iz šeste alineje z izkaznico osebe z začasno zaščito, ki jo izda pristojna upravna enota,
- iz sedme alineje z dokazilom o statusu repatriirane osebe oziroma osebe, ki ji je bila priznana pravica do repatriacije v Republiko Slovenijo, ki ga izda Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu.«.

PREHODNE IN KONČNA DOLOČBA

7. člen

(uporaba tujega naslova in izdaja mnenja imetnikom pravnomočnih odločb o priznavanju izobraževanja za namen zaposlovanja)

(1) Ne glede na pravnomočno odločbo, izdano na podlagi Zakona o priznavanju in vrednotenju izobraževanja (Uradni list RS, št. 73/04 in 87/11), lahko imetnik tuje listine o izobraževanju, ki si je pridobil tuji naslov, tega uporablja v skladu s spremenjenim prvim odstavkom 19. člena zakona.

(2) Imetniki pravnomočne odločbe o priznavanju izobraževanja za namen zaposlovanja, izdane v skladu z Zakonom o priznavanju in vrednotenja izobraževanja (Uradni list RS, št. 73/04 in 87/11), lahko ob spremembi dejanskega oziroma pravnega stanja v državi izvora izobraževanja po izdaji odločbe zaprosijo za mnenje o izobraževanju v skladu z Zakonom o vrednotenju in priznavanju izobraževanja (Uradni list RS, št. 87/11, 97/11 – popr. in 109/12).

8. člen

(zaključevanje postopkov)

O vlogah in ugovorih v postopkih vrednotenja izobraževanja, vloženih pred uveljavitvijo tega zakona, odloči ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo, na podlagi Zakona o vrednotenju in priznavanju izobraževanja (Uradni list RS, št. 87/11, 97/11 – popr. in 109/12).

9. člen

(uveljavitev in uporaba)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

OBRAZLOŽITVE ČLENOV

K 1. členu

Člen, ki se nanaša na 3. člen ZVPI, razširja smiselno uporabo določb ZVPI iz dvostranskih mednarodnih sporazumov na pristop ali podpis mednarodne pogodbe s področja priznavanja, katerega podpisnica ali pristopnica je tudi Slovenija. Slovenija je k taki pogodbi pristopila leta 1999 (Lizbonska konvencija o priznavanju visokošolskih kvalifikacij), v kratkem pa namerava pristopiti še k Svetovni konvenciji o priznavanju visokošolskih kvalifikacij. Razširitev tega člena je pomembna za ratifikacijo Svetovne konvencije o priznavanju visokošolskih kvalifikacij, saj se z razširitvijo tega člena uredi odnos med vsebino teh pravnih aktov.

K 2. členu

Člen v tretjem odstavku 7. člena ZVPI jasneje ureja postopek v primeru, ko prosilec dokumentacije ne dopolni v celoti. Če vloga ni popolna, mnenja ni mogoče izdati. V postopku vrednotenja izobraževanja mora prosilec v skladu s Pravilnikom o obrazcih, dokumentaciji in stroških pri vrednotenju in priznavanju izobraževanja (Uradni list RS, št. 103/11, 91/15 in 90/20) vlogi priložiti vso zahtevano dokumentacijo. Ob nepopolni vlogi je prosilec pozvan k dopolnitvi vloge v določenem roku in seznanjen, da se postopek vrednotenja konča, če do roka ne predloži zahtevane dokumentacije. Po poteku roka prosilec prejme obvestilo, da je postopek končan, in se mu vrnejo izvirniki dokumentacije (izvirnik listine o izobraževanju, izvirik dokazila o opravljenih obveznostih med študijem).

Člen v novem četrtem odstavku 7. člena ZVPI omogoča končanje postopka v primerih, ko ENIC-NARIC center kljub popolni vlogi prosilca, drugim razpoložljivim virom informacij in poizvedbam pri pristojnih institucijah v državi izvora izobraževanja ne more izdati mnenja. Informacije ENIC-NARIC center pridobiva iz držav po vsem svetu, zato se v sicer redkih primerih zgodi, da so pristojni organi druge države neodzivni, ne odgovorijo na postavljeno vprašanje ali pa obstajajo neskladja med uradnimi informacijami in informacijami iz dokumentacije prosilca oziroma druge nejasnosti v zvezi z izobraževanjem imetnika listine, na primer sum, da je listina ponarejena. V enem letu od uradno popolne vloge se postopek konča, prosilec prejme obvestilo o razlogih.

Člen v novem petem odstavku 7. člena ZVPI podrobneje ureja določbo Zakona o ratifikaciji Konvencije o priznavanju visokošolskih kvalifikacij v evropski regiji, člen VII (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 14/99, v nadaljnjem besedilu: konvencija o priznavanju), s katero so se države pogodbenice zavezale, da ob upoštevanju svojega izobraževalnega sistema in ustavnih, zakonskih ter podzakonskih določb oblikujejo take postopke, da lahko kar se da pravično in hitro ocenijo, ali begunci, osebe s podobnim položajem in razseljene osebe izpolnjujejo ustrezne pogoje za sprejem ali nadaljevanje izobraževanja v visokem šolstvu ali za zaposlitev, tudi če kvalifikacij, pridobljenih v eni od pogodbenic, ni mogoče dokazati z dokumenti. V Republiki Sloveniji se pod upravičence iz člena VII konvencije o priznavanju štejejo tudi osebe s priznano mednarodno zaščito v Republiki Sloveniji in prosilci za mednarodno zaščito v Republiki Sloveniji, osebe s priznanim statusom repatriirane osebe in njihovim ožjim družinskim članom, ki jim je bila priznana pravica do repatriacije v Republiko Slovenijo skladno z Zakon o odnosih Republike Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja (Uradni list RS, št. 43/06, 76/10 in 206/21 – ZDUPŠOP). Med upravičence se vključuje tudi osebe z začasno zaščito v Republiki Sloveniji v skladu z Zakonom o začasni zaščiti razseljenih oseb (Uradni list RS, št. 16/17 – uradno prečiščeno besedilo) in sklepom Vlade Republike Slovenije o uvedbi začasne zaščite za razseljene osebe iz Ukrajine (Uradni list RS, št. 32/22, 4/24 in 74/24). Izpolnjevanje pogojev za pridobitev statusa ugotavlja upravna enota. Ta izda prosilcu, ki mu je priznana začasna zaščita, izkaznico, ki velja tudi kot dovoljenje za začasno prebivanje v Republiki Sloveniji. Izkaznica osebe z začasno zaščito velja, dokler traja začasna zaščita.

Večinoma te osebe lahko predložijo celotno dokumentacijo, določeno s pravilnikom, in se postopek vrednotenja konča z izdajo mnenja o izobraževanju. Če dokumentacija ni popolna, mnenja o izobraževanju ni mogoče izdati. Peti odstavek 7. člena določa možnost, da se osebam s priznano

mednarodno zaščito in prosilcem za mednarodno zaščito v Republiki Sloveniji, osebam z začasno zaščito v Republiki Sloveniji ter osebam s priznanim statusom repatriirane osebe in njihovim ožjim družinskim članom, ki jim je bila priznana pravica do repatriacije v Republiko Slovenijo, vsaj popiše izobraževanje in izda splošna informacija o primerljivosti tujega izobraževalnega sistema s slovenskim izobraževalnim sistemom – vendar samo v primerih, če ti opravljenega izobraževanja zaradi višje sile ne morejo dokazati z dokumentacijo, ki je določena v postopku vrednotenja izobraževanja. To so primeri, ko je ogroženo življenje in dokumentov iz države izvora ni mogoče pridobiti na primer zaradi vojne, nemirov, preganjanja, nedelovanja upravnih organov, poizvedbe pa niso dovoljene ali omogočene. ENIC-NARIC center na podlagi dokazila o ustreznosti statusa osebe v Republiki Sloveniji presodi, ali na podlagi predložene dokumentacije in informacij o šolskem sistemu določene države lahko izda dokument, v katerem se popiše izobraževanje, in poda splošno informacijo o primerljivosti tujega izobraževalnega sistema s slovenskim. Popis izobraževanja je slovenska različica v mednarodnem prostoru uveljavljenega izraza »Background paper«. Ta je v pomoč drugim institucijam pri določanju izobraževalnega ozadja begunca oziroma osebe s podobnim položajem. Pogosto je tak dokument oziroma postopek osnova za izdajo European Qualifications Passport for Refugees (<https://oecd-opsi.org/innovations/qualifications-passport/>, <https://rm.coe.int/168070016d>). Če oseba z začasno zaščito z dokumenti ne more dokazati opravljenega izobraževanja, ker jih nima na voljo ali pa ti niso zadostni, da bilo mogoče izobraževanje popisati, ENIC-NARIC center postopek konča z zaznamkom v zadevi, prosilec pa lahko glede na status uveljavlja pravico za vključevanje v izobraževanje skladno z Uredbo o načinu zagotavljanja pravic osebam z začasno zaščito (Uradni list RS, št. 42/22, 151/22, 109/23 in 74/24) oziroma z Uredbo o načinih in pogojih za zagotavljanje pravic osebam s priznano z mednarodno zaščito (Uradni list RS, št. 173/21).

Šesti odstavek 7. člena ZVPI (dosedanji četrti odstavek navedenega člena) določa dvomesečni rok za vročitev mnenja o izobraževanju od vložitve vloge oziroma od popolnosti vloge. Če mnenja iz različnih razlogov, navedenih v tem členu, ni mogoče izdati, ENIC-NARIC center izda obvestilo oziroma popis izobraževanja. Osebam, navedenim v petem odstavku tega člena (begunci ipd. življenjske situacije), se ti dokumenti izdajo v roku dveh mesecev. Izjema so primeri iz četrtega odstavka tega člena (kadar ENIC-NARIC center na podlagi popolne vloge prosilca, drugih virov informacij in poizvedb pri pristojnih institucijah v državi izvora izobraževanja ne more izdati mnenja zaradi neodzivnosti pristojnih organov ali neskladja med uradnimi informacijami in informacijami iz dokumentacije prosilca ali drugih nejasnosti v zvezi z izobraževanjem imetnika listine). V teh primerih se postopek v enem letu od popolne vloge konča in o razlogih za končanje prosilca z obvestilom seznaniti.

Osmi odstavek 7. člena ZVPI ureja vrednotenje izobraževanja, ki se izkazuje z listino o izobraževanju, ki je že bilo vrednoteno. ENIC-NARIC center prosilca v tem primeru z obvestilom seznaniti, da izobraževanje ni predmet vrednotenja, razen če prosilec predloži nove informacije po tretji, četrti, peti in šesti alineji 8. člena ZVPI ali v primeru, ko se zakonodaja oziroma šolski sistem v Republiki Sloveniji spremenita v tolikšni meri, da vplivata na drugačen izid postopka vrednotenja izobraževanja.

Deveti odstavek 7. člena ZVPI podrobneje ureja vročanje dokumentov v postopku. Omogočeno je, da se lahko prosilcu, če je mogoče in to želi, dokumenti v postopku vrednotenja izobraževanja vročajo elektronsko, sicer se vročajo priporočeno s povratnico. Vlogo za vrednotenje je mogoče oddati preko e-Uprave. Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije vzpostavlja varen elektronski predal, smiselno pa je, da zaradi ekonomičnosti in praktičnosti čim več komunikacije med prosilcem za vrednotenje in organom poteka preko varnega e-predala za vročanje. Zaradi narave postopka (predložitev izvornika listine o izobraževanju) se morajo določeni dokumenti vročati po pošti priporočeno s povratnico.

Deseti odstavek 7. člena ZVPI razširja možnost popravka očitne pisne ali številčne napake ali pomoti po uradni dolžnosti ali pa na predlog prosilca poleg mnenja tudi za napake ali pomote v obvestilu ali v dokumentu s popisom izobraževanja za osebe iz petega odstavka tega člena. V vseh navedenih primerih se izda nov, popravljen dokument. Navedeni člen torej obravnava očitne pisne ali številčne napake ali pomote, ki nastanejo pri pripravi mnenja, obvestila iz sedmega odstavka 7. člena ZVPI ali dokumenta s popisom izobraževanja iz petega odstavka 7. člena ZVPI. V primeru očitne pisne ali številčne napake ali pomote ENIC-NARIC center po uradni dolžnosti ali pa na predlog prosilca to popravi tako, da izda novo mnenje, obvestilo ali dokument s popisom izobraževanja, s katerim se nadomesti prejšnji izdani dokument.

K 3. členu

Redakcijska uskladitev s pravilno navedbo odstavka 7. člena.

K 4. členu

Člen ureja uporabo tujih nazivov višje strokovne izobrazbe oziroma tujih strokovnih, znanstvenih in umetniških naslovov (v nadaljnjem besedilu: tuji naslov), ki so bili pridobljeni na tujih izobraževalnih institucijah in so del šolskega sistema določene države. Tuji naslov se uporablja v izvorni obliki v skladu s predpisi države izvora listine o izobraževanju. V primeru druge pisave (arabska, pismenke in podobno) se tuji naslov zapiše v transkripciji/transiteraciji. Enake določbe veljajo tudi za uporabo okrajšav tujih naslovov v Republiki Sloveniji.

Tuji naslov in njegova okrajšava se ne prevajata v slovenski jezik.

Določba se uporablja tudi za tuje poimenovanje stopnje izobraževanja ali izobraževalnega programa (na primer Bachelor of Arts, stručna prvostupnica (baccalaurea) poslovne informatike, Doctor of Philosophy), ki se v državi izvora uporablja podobno kot slovenski strokovni, znanstveni ali umetniški naslov oziroma naziv višje strokovne izobrazbe v Republiki Sloveniji.

Tujemu naslovu oziroma njegovi okrajšavi se ne pripisuje ime države izvora izobraževanja.

K 5. členu

Člen novelira 20. člen ZVPI in jasneje opredeljuje pomen pojma legalizacija in njegove odprave, kar zadeva tuje listine o izobraževanju v postopkih vrednotenja izobraževanja.

Pogoje za uporabo tujih javnih listin v postopkih pred slovenskimi organi določa 14. člen Zakona o overitvi listin v mednarodnem prometu (Uradni list RS, št. 9/17; v nadaljevanju besedila: ZOLMP-1). V prvem odstavku 14. člena ZOLMP-1 je določeno, da se tuje listine lahko uporabijo v Republiki Sloveniji, če jih po predhodnih overitvah v državi izvora listine overi ministrstvo, pristojno za zunanje zadeve, oziroma diplomatsko predstavništvo ali konzulat Republike Slovenije v tujini (t. i. legalizacija oziroma »dolga overitev«), če ni z mednarodno pogodbo ali pravnim aktom Evropske Unije (v nadaljnjem besedilu: EU) določeno drugače. Tretji odstavek 14. člena ZOLMP-1 predvideva izjemo od tega pravila, in sicer, da tuje javne listine, ki jih izdajo države pogodbenice Konvencije o odpravi potrebe legalizacije tujih javnih listin (Uradni list FLRJ – Mednarodne pogodbe, št. 10/62 – v nadaljnjem besedilu: konvencija) overjajo organi, določeni v konvenciji, in po postopku, določenem v konvenciji, pri čemer nadaljnje overitve pri Ministrstvu za zunanje in evropske zadeve oziroma pri diplomatskem predstavništvu ali konzulatu Republike Slovenije v tujini niso potrebne (legalizacija). Konvencija v 2. členu določa pojem legalizacije, ki je »formalnost, s katero diplomatski ali konzularni predstavniki države, na ozemlju katere naj bi se listina uporabljala, potrdijo resničnost podpisa, funkcijo podpisnika listine in, če je potrebno, istovetnost pečata ali žiga na listini«. Za razliko od legalizacije konvencija predpisuje zgolj potrditev pristnosti podpisa in pečata na javni listin z žigom »Apostille« s strani pristojnega organa, ki ga določijo države pogodbenice, in ne več nadaljnjih overitev s strani diplomatskih in konzularnih predstavnikov države sprejemnice listine (3/1 člen konvencije). Drugi odstavek 3. člena konvencije sicer omogoča, da države sprejemajo tuje javne listine tudi brez overitve z žigom »Apostille«, če tako določa mednarodna pogodba, zakon, predpis ali običaj države sprejemnice tuje javne listine. V Republiki Sloveniji so pogoji za uporabo tujih javnih listin določeni v ZOLMP-1, razen če večstranska ali dvostranska mednarodna pogodba ali pravni akt EU ne določajo drugače.

Veljavna določba 20. člena ZVPI pomotoma navaja, da se legalizacija ne zahteva v skladu s 3. členom Zakona o ratifikaciji konvencije namesto pravilno s 3. členom konvencije. Konvencija namreč ni bila ratificirana z zakonom, temveč z uredbo, ki pa ima zgolj dva člena. Predlagana ureditev odpravlja navedeno pomoto.

V predlogu je nadalje jasneje navedeno, da se v postopku vrednotenja izobraževanja v skladu s 3. členom konvencije in tretjim odstavkom 14. člena ZOLMP-1 ne zahteva legalizacija tujih listin o izobraževanju, kot je določena s prvim odstavkom 14. člena ZOLMP-1 (torej t.i. »dolga overitev«

oziroma overitev po diplomatskih in konzularnih predstavništvi). Navedeno pomeni, da morajo biti tuje listine o izobraževanju, ki so jih izdali pristojni organi držav pogodbenic konvencije, overjene z žigom »Apostille«, razen če med Republiko Slovenijo in državo, iz katere listine izvirajo, ni sklenjena mednarodna pogodba, ki določa, da so javne listine oproščene vsakršne overitve. Področni zakon, kot je ZVPI, namreč ne more posegati v obveznosti, ki jih je Republika Slovenija prevzela z ratifikacijo konvencije, saj se ta skladno z 8. členom Ustave RS uporablja neposredno.

V postopku vrednotenja izobraževanja se lahko preveri verodostojnost listine o izobraževanju pri izdajatelju listine o izobraževanju oziroma pristojnem organu države izvora listine o izobraževanju. Predlagana sprememba člena omogoča, da se v primeru dvoma v verodostojnost listine o izobraževanja zahteva legalizacija navedenih listin v skladu s prvim odstavkom 14. člena ZOLMP-1.

K 6. členu

Novi peti, šesti, sedmi in osmi alineji 21. člena ZVPI uvajajo dodatne upravičence za oprostitev stroškov postopka vrednotenja izobraževanja in dokazili, s katerimi se oprostitev dokazuje.

Prva skupina upravičencev za oprostitev stroškov so osebe s priznano mednarodno zaščito v Republiki Sloveniji in prosilci za mednarodno zaščito v Republiki Sloveniji. Upravičenci status dokazujejo z dokazilom, ki ga izda ministrstvo, pristojno za notranje zadeve – dovoljenje za stalno prebivanje – z opombo begunec/refugee ali dokazilom o statusu prosilca za mednarodno zaščito. Druga skupina, ki je oproščena stroškov postopa so osebe z začasno zaščito v Republiki Sloveniji, ki svoj status izkazujejo z veljavno izkaznico osebe z začasno zaščito, ki jo izda upravna enota. Tretja skupina upravičencev za oprostitev stroškov so osebe s priznanim statusom repatriirane osebe in njihovi ožji družinski člani, ki jim je bila priznana pravica do repatriacije v Republiko Slovenijo. Upravičenci status dokazujejo z dokazilom, ki ga izda Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu – odločba o statusu repatriirane osebe oziroma osebe, ki ji je bila priznana pravica do repatriacije v Republiko Slovenijo.

Med upravičence za oprostitev stroškov postopka vrednotenja izobraževanja se uvrščajo tudi prosilci za vrednotenje izobraževanja, ki zaprosijo za mnenje o slovenski listini o izobraževanju. Z Zakonom o Slovenskem ogrodku kvalifikacij (Uradni list RS, št. 104/15 in 100/22 – ZSZUN – v nadaljnjem besedilu: ZSOK) se v SOK umeščajo vse kvalifikacije, ki so pridobljene v Republiki Sloveniji, in tiste, ki so bile pridobljene na ozemlju Republike Slovenije pred 25. junijem 1991. Z uveljavitvijo ZSOK se zapis ravni pridobljene kvalifikacije SOK, EOK (in EOVK za višješolske in visokošolske kvalifikacije) vpiše v vse javne listine o zaključku izobraževanja in njihove priloge, certifikate o NPK, potrdila o zaključenem programu za usposabljanje oziroma izpopolnjevanje in potrdila o dodatnih kvalifikacijah. 25. člen ZSOK določa, da za javne listine o zaključku izobraževanja, ki so bile izdane pred uveljavitvijo tega zakona, lahko posameznik podatek o ravni SOK, EOK in EOVK brezplačno pridobi v postopku vrednotenja izobraževanja pri ENIC-NARIC centru. Ne glede na ZSOK imetniki slovenskih listin potrebujejo vrednotenje tudi zaradi drugih razlogov, kot je pridobitev podatka o SOK. Najpogostejši razlogi so vprašanja delodajalcev v zvezi z izobrazbo, vprašanja iz tujine v zvezi s pridobljeno slovensko izobrazbo, do česar lahko pride tudi zaradi pogostih sprememb obrazcev listin o izobraževanju, postopne uvedbe bolonjske strukture študija, uvedbe izraza ravni izobrazbe in podobno.

K 7. členu

V skladu s prej veljavnim Zakonom o priznavanju in vrednotenju izobraževanja (Uradni list RS, št. 73/04 in 87/11) je ministrstvo, pristojno za izobraževanje, v postopku priznavanja izobraževanja izdalo odločbo, v kateri je pravnomočno odločeno tudi o uporabi tujega naslova, in sicer se ga uporablja v izvorni obliki skupaj z navedbo države izvora izobraževanja. Namen navedene določbe je v skladu z načelom enakosti omogočiti preprostejšo uporabo v tujini pridobljenega tujega naslova brez navedbe države izvora izobraževanja tudi osebam, ki imajo pravnomočno upravno odločbo po prejšnjem zakonu.

Drugi odstavek se nanaša na imetnike pravnomočne odločbe o priznavanju izobraževanja za namen zaposlovanja, izdane v skladu z Zakonom o priznavanju in vrednotenju izobraževanja (Uradni list RS, št. 73/04 in 87/11). Ti lahko ob spremembi dejanskega oziroma pravnega stanja v državi izvora izobraževanja po izdaji odločbe zaprosijo za mnenje o izobraževanju v skladu z Zakonom o vrednotenju in priznavanju izobraževanja (Uradni list RS, št. 87/11, 97/11 – popr. in 109/12). Spremembe dejanskega

stanja se nanašajo na spremembe v tujih šolskih sistemih, ki lahko vplivajo na drugačen, za stranko ugodnejši izid vrednotenja izobraževanja po posameznih elementih iz 8. člena ZVPI.

K 8. členu

V členu se ureja zaključevanje postopkov, za tiste vloge, ki so bile vložene pred uveljavitvijo tega zakona.

(O vlogah in ugovorih v postopkih vrednotenja izobraževanja, vloženih pred uveljavitvijo tega zakona, odloči ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo, na podlagi Zakona o vrednotenju in priznavanju izobraževanja (Uradni list RS, št. 87/11, 97/11 – popr. in 109/12).)

K 9. členu

Člen določa uveljavitev zakona, ki je petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

3. člen (mednarodni sporazumi)

Določbe tega zakona se pri vrednotenju izobraževanja in v postopku priznavanja izobraževanja smiselno uporabljajo tudi v primeru dvostranskih mednarodnih sporazumov, sklenjenih med Republiko Slovenijo in drugo državo, za priznavanje izobraževanja in listin, ki so predmet teh sporazumov.

7. člen (vrednotenje izobraževanja)

(1) Za izdajo mnenja iz prejšnjega člena tega zakona lahko pri ENIC-NARIC centru zaprosi prosilec oziroma prosilka (v nadaljnjem besedilu: prosilec), ki je lahko imetnik listine o izobraževanju ali fizična ali pravna oseba, ki predloži soglasje imetnika listine o izobraževanju.

(2) Dokumentacijo, ki jo je treba priložiti vlogi, določi minister oziroma ministrica (v nadaljnjem besedilu: minister), pristojen za visoko šolstvo.

(3) Če ENIC-NARIC center na podlagi vloge in priložene dokumentacije ter drugih virov informacij ne more izdati mnenja z vsemi elementi, določenimi v 8. členu tega zakona, pozove prosilca k dopolnitvi vloge in določi rok za dopolnitev. Če prosilec vloge ne dopolni oziroma je ne dopolni v celoti, ENIC-NARIC center izda mnenje o tistih elementih izobraževanja, ki so razvidni iz vloge in dokumentacije.

(4) ENIC-NARIC center izda mnenje prosilcu v dveh mesecih od prejema popolne vloge ali od izteka roka za dopolnitev iz prejšnjega odstavka.

(5) Kadar se zahteva vrednotenje izobraževanja iz tretjega in četrtega odstavka 5. člena ali ko ne gre za izobraževanje, ki se izkazuje z listino o v celoti opravljenem izobraževanju, ENIC-NARIC center vrne dokumentacijo in prosilca z obvestilom seznanji, da tovrstno izobraževanje ni predmet vrednotenja v skladu s tem zakonom.

(6) Kadar se zahteva vrednotenje izobraževanja, ki se izkazuje z listino o izobraževanju, ki je že bilo predmet vrednotenja, ENIC-NARIC center prosilca z obvestilom seznanji, da izobraževanje ni predmet vrednotenja, razen v primeru, ko prosilec predloži nove informacije v smislu tretje, četrte, pete in šeste alineje 8. člena tega zakona.

(7) Vsi dokumenti v postopku vrednotenja izobraževanja, vključno z izdanim mnenjem, se vročajo prosilcu priporočeno s povratnico.

(8) Kadar se v mnenju ugotovi očitna pisna ali številčna napaka ali pomota, ENIC-NARIC center po uradni dolžnosti ali na predlog prosilca sam ustrezno popravi napako, tako da izda popravljeno, novo mnenje, s katerim nadomesti prejšnje.

9. člen (ugovor)

(1) Če se prosilec z izdanim mnenjem ne strinja, lahko pri ENIC-NARIC centru v petnajstih dneh od njegove vročitve poda pisni ugovor z obrazložitvijo in morebitnimi novimi dokazili zoper elemente iz prvega odstavka prejšnjega člena.

(2) Prosilec lahko vloži pisni ugovor tudi v primeru, da ENIC-NARIC center ne izda mnenja v roku, določenem v četrtem odstavku 7. člena tega zakona.

(3) ENIC-NARIC center lahko v ugovornem postopku iz prejšnjega odstavka pred sklicem komisije izda mnenje. Zoper izdano mnenje ima prosilec možnost ugovora iz prvega odstavka tega člena.

(4) O ugovoru zoper izdano mnenje presoja komisija, ki jo s sklepom imenuje minister, pristojen za visoko šolstvo. Komisijo sestavljajo predsednik komisije in dva člana. Za predsednika komisije je imenovan predstavnik ENIC-NARIC centra, ki ni sodeloval v postopku izdaje mnenja, ki je predmet ugovora. Za člana komisije sta imenovana:

- predstavnik ministrstva, pristojnega za visoko šolstvo oziroma predstavnik ministrstva, pristojnega za šolstvo in šport, glede na vrsto izobraževanja, ki jo izkazuje listina o izobraževanju in
- predstavnik evropskega informacijskega omrežja za izmenjavo podatkov o izobraževanju Eurydice.

(5) Minister, pristojen za visoko šolstvo, lahko s poslovníkom podrobneje določi način dela komisije.

(6) Komisija iz četrtega odstavka tega člena v dveh mesecih od vložitve ugovora presodi o ugovoru. Komisija o svoji presoji obvesti ENIC-NARIC center z napotilom, da prosilca obvesti, da je ugovor zavrnjen v skladu s presojo komisije, ker se ne strinja z navedbami v ugovoru, in mnenje potrdi, ali z napotilom, da ENIC-NARIC center mnenje spremeni ali dopolni, ker je komisija ugovoru ugodila in presodila, glede česa je treba mnenje dopolniti ali spremeniti. ENIC-NARIC center je vezan na napotilo komisije.

(7) ENIC-NARIC center izda obvestilo o potrditvi že izdanega mnenja oziroma dopolnjeno ali spremenjeno mnenje v enem mesecu od prejema presoje komisije. Ponoven ugovor ni možen.

(8) Če je ugovor iz prvega odstavka tega člena vložen po preteku petnajstdnevnega roka, ENIC-NARIC center prosilca obvesti, da ugovor ni možen.

19. člen (uporaba tujega naslova, naziva oziroma poimenovanja stopnje izobraževanja ali izobraževalnega programa)

(1) Imetnik tuje listine o izobraževanju, ki si je pridobil tuji naziv oziroma naslov, lahko tega uporablja v Republiki Sloveniji v izvorni obliki v skladu s predpisi države izvora listine o izobraževanju oziroma v njegovi transkripciji. Tuji naziv oziroma naslov, ki se ne prevaja v slovenski jezik, se navaja skupaj z navedbo države izvora listine o izobraževanju, prevedeno v slovenski jezik.

(2) Določbe iz prejšnjega odstavka se uporabljajo tudi za tuje poimenovanje stopnje izobraževanja ali izobraževalnega programa, ki se v državi izvora uporablja na podoben način kot tuj naslov oziroma naziv v Republiki Sloveniji.

20. člen **(legalizacija listine o izobraževanju)**

(1) V postopku vrednotenja izobraževanja se v skladu s 3. členom Zakona o ratifikaciji Konvencije o odpravi potrebe legalizacije tujih javnih listin (Uradni list FLRJ – Mednarodne pogodbe, št. 10/62) in Zakonom o overitvi listin v mednarodnem prometu (Uradni list RS, št. 64/01) ne zahteva legalizacija.

(2) Če se v postopku vrednotenja izobraževanja dvomi o izvirnosti listine o izobraževanju, se preveri njena izvirnost pri izdajatelju listine o izobraževanju oziroma pristojnem organu države izvora listine o izobraževanju.

21. člen **(stroški)**

(1) Ob vložitvi vloge za vrednotenje izobraževanja prosilec plača stroške vrednotenja izobraževanja. Potrdilo o plačilu stroškov vrednotenja izobraževanja se priloži vlogi. Če prosilec ob vložitvi vloge ne predloži potrdila, se ga pozove, da ga predloži v petnajstih dneh od dneva prejema poziva. Višino stroškov določi minister, pristojen za visoko šolstvo.

(2) V primerih iz petega odstavka 7. člena se že plačani stroški ne vračajo.

(3) Za izdajo dopolnjenega ali spremenjenega mnenja iz tretjega odstavka 9. člena tega zakona se ne plačajo dodatni stroški.

(4) Stroškov vrednotenja izobraževanja se ne zaračunava pravnim osebam javnega prava.

(5) Stroškov vrednotenja izobraževanja so oproščeni:

- prejemniki denarne socialne pomoči po predpisih, ki urejajo socialno varstvene prejemke,
- prejemniki varstvenega dodatka po predpisih, ki urejajo socialno varstvene prejemke,
- prejemniki nadomestila za invalidnost po predpisih, ki urejajo varstvo odraslih telesno in duševno prizadetih oseb,
- iskalci zaposlitve, ki se v skladu s predpisom, ki ureja trg dela, štejejo za brezposelne osebe.

(6) Status upravičenca iz prvih treh alinej prejšnjega odstavka se dokazuje s pravnomočno odločbo pristojnega organa, iz četrte alineje prejšnjega odstavka pa s potrdilom Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje, da se oseba vodi v evidenci brezposelnih oseb.